22. 8. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Práva odsouzených

V obecné rovině je celé trestní právo ovládáno zásadou humánnosti. Zásada humánnosti se promítá také do trestů, a to i z hlediska jejich výkonu. K této otázce se vyjadřuje i samotná Listina základních práv a svobod ve svém článku 7, kde je uvedeno, že nikdo nesmí být mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. V ustanovení § 23 odst. 2 trestního zákona je stanoveno, že výkonem trestu nesmí být ponížena lidská důstojnost.

V obecné rovině je celé trestní právo ovládáno zásadou humánnosti. Zásada humánnosti se promítá také do trestů, a to i z hlediska jejich výkonu. K této otázce se vyjadřuje i samotná Listina základních práv a svobod ve svém článku 7, kde je uvedeno, že nikdo nesmí být mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. V ustanovení § 23 odst. 2 trestního zákona je stanoveno, že výkonem trestu nesmí být ponížena lidská důstojnost. Vzhledem k tomu, že společnost má zájem na tom, aby se pachatel trestného činu napravil a po výkonu trestu vedl řádný život, snaží se podle svých možností zajistit pachateli pro nápravu optimální podmínky aby uložený trest splnil svůj účel.

V souladu s výše řečeným tak zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody přiznává odsouzeným určitá práva. Podle tohoto zákona trest může být vykonáván jen takovým způsobem, který respektuje důstojnost osobnosti odsouzeného a omezuje škodlivé účinky zbavení svobody, čímž však nesmí být ohrožena potřeba ochrany společnosti. S odsouzenými se musí ve výkonu trestu jednat takovým způsobem, aby bylo zachováno jejich zdraví a pokud to doba výkonu trest umožní, podporovaly se takové postoje a dovednosti, které odsouzeným pomohou k návratu do společnosti a umožní vést po propuštění soběstačný život v souladu se zákonem.

Odsouzený má právo na to, aby mu byla poskytována pravidelná strava v takovém složení a hodnotách, které odpovídají požadavku udržení jeho zdraví. Má právo i na to, aby bylo přihlédnuto k náboženským a kulturním tradicím, které se týkají stravy. Odsouzený má nárok na lůžko, prostor pro uložení osobních věcí a na odívání, které odpovídá klimatickým podmínkám a dostatečně chrání zdraví odsouzeného. Odsouzenému musí být denně zabezpečena osmihodinová doba ke spánku, dále potřebná doba k osobní hygieně, úklidu, stravování, přiměřené osobní volno a nejméně jednohodinová vycházka. Odsouzenému musí být poskytnuta i odpovídající zdravotní péče, přičemž při závažném onemocnění, úrazu nebo úmrtí odsouzeného vyrozumí věznice manželku, družku, rodiče či děti.

Odsouzený má právo přijímat a na svůj náklad odesílat písemná sdělení a to bez omezení. Vězeňská služba má však právo korespondenci kontrolovat, seznámit se s jejím obsahem a v případě nutnosti i předat orgánu činném v trestním řízení. Určitý druh korespondence např. mezi odsouzeným a jeho advokátem však kontrole nepodléhá, resp. kontrola je nepřípustná. V odůvodněných případech se odsouzenému může umožnit použití telefonu na jeho náklad a ke kontaktu s osobou blízkou, z jiného závažného důvodu i ke kontaktu s jinou osobou než osobou blízkou.

Co se týče návštěv, má odsouzený právo přijímat v čase určeném ředitelem věznice návštěvy blízkých osob na dobu celkem až tři hodiny během jednoho kalendářního měsíce a to v maximálním počtu 4 osob včetně nezletilých dětí. Vnitřní řád věznice však může určit i jiné počty. Ze závažného důvodu může být odsouzenému povolena návštěva i jiných než blízkých osob. Ředitel může v souvislosti s návštěvou povolit i opuštění věznice, pokud tím nebude ohrožen výkon trestu

Odsouzený má také právo na poskytování duchovních a dalších obdobných služeb sledující humanitární cíle. Věznice umožňuje konat společné náboženské obřady odsouzených, účast na nichž je dobrovolná. K uspokojení svých kulturních potřeb má odsouzený právo objednat si na svůj náklad knihy, denní tisk, časopisy či si bezplatně půjčovat publikace z vězeňské knihovny, má též možnost půjčit si a hrát společenské hry, které jsou ve věznici k dispozici. Odsouzený má právo nakupovat si v prodejně věznice potraviny a věci osobní potřeby a věci pro zájmovou a vzdělávací činnost. Dvakrát ročně zpravidla u příležitosti narozenin a vánočních svátků má odsouzený právo přijmout baliček s potravinami a věcmi osobní potřeby do hmotnosti 5 kg. Stejně jako korespondence i balíčky podléhají kontrole Vězeňské služby. Pokud byly odsouzenému do věznice zaslány peníze, převedou se na jeho účet zřízený a vedený věznicí a odsouzený se o tom vyrozumí. Jestliže odsouzený nesouhlasí s přijetím peněz, peníze se vrátí odesílateli na náklady odsouzeného.

Odsouzenému je umožněno, aby k uplatnění svých práv a oprávněných zájmů, podával stížnosti a žádosti orgánům příslušným k jejich vyřízení.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Kdy se z nesplaceného úvěru stane trestný čin? Úvěrový podvod v praxi
- Konec mírných trestů za ničení přírody? Co přináší projednávaná novela environmentálního trestního práva
- Od obchodního rizika k obžalobě: kdy může za dluhy a obchodní jednání společnosti trestně odpovídat její statutár?
- Analytická metoda jako faktor určující hranice trestní odpovědnosti: přeměna THCA na THC při chemické expertíze
- Zahlazení odsouzení: kdy se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen?
- Kauza fenky Asty: proč měl Nejvyšší soud pravdu, ministr spravedlnosti ne, a proč je teď řada na Sněmovně
- Chybějící protokol jako důvod procesní nepoužitelnosti kamerového záznamu pořízeného při sledování osob a věcí v trestní věci
- Kontrolující osoba podle § 37d ZTOPO: nový nástroj v trestním řízení právnických osob
- Komu patří auta z Auta Super? Odpověď nebude v technickém průkazu
- Když formální trestnost nestačí: co přinesl nález IV. ÚS 455/26 k subsidiaritě trestní represe
- Zbraňová amnestie v praxi: kdy (ne)může vydání zbraně vést k zániku trestní odpovědnosti?